

ปัจจัยเกี่ยวกับการคิดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะ
ในหอผู้ป่วยที่ใส่คาสายสวนปัสสาวะ สถาบันโรคทรวงอก

โดย

นางชุตินา	อุไรกุล
นางสาวอุดมทกาญจน์	แก่นบัวแก้ว
นางสาวฐาปนนิช	บุญสำราญ
นางสาวขนิษนันท์	กูรสรุพงษ์

สถาบันโรคทรวงอก กรมการแพทย์

กระทรวงสาธารณสุข

2549

บทคัดย่อ

การใส่สายสวนปัสสาวะเป็นหัตถการที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อในโรงพยาบาลส่งผล กระทบโดยตรงต่อผู้ป่วย การเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาลจะช่วยให้ทราบข้อมูลการติดเชื้อในโรงพยาบาล สามารถป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์เกิดการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยใส่สายสวนปัสสาวะ และเพื่อหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษา และได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะมากกว่า 48 ชั่วโมงในสถาบันโรครวงอก ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2547 ถึง 30 กันยายน 2548 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ใส่สายสวนปัสสาวะ โดยผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบฟอร์มเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาลของสถาบันโรครวงอก วิเคราะห์ข้อมูลโดยลงข้อมูลในโปรแกรม SPSS เพื่อประมวลผลข้อมูลแบบตาราง และนำเสนอแบบพรรณนา

ผลวิจัยพบว่า ประชากรจำนวน 637 ราย มีการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะสัมพันธ์กับการใส่สายสวนปัสสาวะ 55 ราย คิดเป็นอัตราการติดเชื้อร้อยละ 8.6 (8.6 ราย ต่อผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะมากกว่า 48 ชั่วโมงจำนวน 100 ราย) โดยมีประชากรเพศหญิงเกิดการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะสัมพันธ์กับการใส่สายสวนปัสสาวะมากกว่าเพศชาย คิดเป็นอัตราการติดเชื้อร้อยละ 11.7 และ 6.2 ตามลำดับ

อัตราการติดเชื้อสูงสุดพบในประชากรอายุมากกว่า 60 ปีคิดเป็นอัตราการติดเชื้อร้อยละ 15.4

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้ป่วยที่ได้รับการใส่สายสวนปัสสาวะ จำแนกตาม เพศ อายุ กลุ่มโรค ประกอบด้วย โรคระบบทางเดินปัสสาวะ โรคเบาหวาน โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคกระดูก โรคที่รักษาด้วยยากดภูมิคุ้มกันทาน ภาวะทุพโภชนาการ และระยะเวลาของการใส่สายสวนปัสสาวะ ในการจำแนกตามกลุ่มโรคพบว่าเป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะสัมพันธ์กับการใส่สายสวนปัสสาวะเป็นโรคตั้งแต่ 1 ระบบ ถึง 4 ระบบ ดังนี้

โรกระบบเดียว โรกระบบหัวใจและหลอดเลือดมีการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะสัมพันธ์กับการใส่สายสวนปัสสาวะ คิดเป็นอัตราการติดเชื้อร้อยละ 4.4

โรคหลายระบบ (2 ระบบ) โรกระบบหัวใจและหลอดเลือด และโรคเบาหวานมีการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะสัมพันธ์กับการใส่สายสวน คิดเป็น อัตราการติดเชื้อ ร้อยละ 16.9 และโรคระบบหัวใจและหลอดเลือดและระบบทางเดินปัสสาวะมีการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะสัมพันธ์กับการใส่สายสวนคิดเป็นอัตราการติดเชื้อร้อยละ 54.5

โรคหลายระบบ (3 ระบบ) โรกระบบหัวใจและหลอดเลือด, ระบบทางเดินหายใจ และระบบทางเดินปัสสาวะมีการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะสัมพันธ์กับการใส่สายสวน คิดเป็นอัตราการติดเชื้อร้อยละ 50

โรคหลายระบบ (4 ระบบ) โรคระบบหัวใจและหลอดเลือด, ระบบทางเดินหายใจ , เบาหวาน และระบบทางเดินปัสสาวะมีการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะสัมพันธ์กับการใส่สายสวน คิดเป็นอัตราการติดเชื้อ ร้อยละ 50

ภาวะทุพโภชนาการ ผู้ป่วยที่มีภาวะขาดสารอาหาร โดยมีระดับอัลบูมินในเลือดต่ำกว่า 2.5 กรัม/เดซิลิตร มีอัตราการติดเชื้อร้อยละ 30.8 และระยะเวลาในการใส่สายสวนปัสสาวะมากกว่า 15 วัน เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะคิดเป็นอัตราการติดเชื้อร้อยละ 61.4

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีมาตรการปฏิบัติในการ ป้องกันและควบคุมการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะ โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องเช่น เพศ อายุ กลุ่มโรค ประกอบด้วยโรคหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน โรคระบบทางเดินหายใจ ภาวะทุพโภชนาการ และผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยยากดภูมิคุ้มกัน